

Hudobná výchova

Charakteristika predmetu

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť troma prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomé prenikanie do štruktúry predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti. hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Hudobná výchova
Ročník:	ôsmy
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1
Počet hodín v ŠKVP:	1
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Názov kľúčovej kompetencie	Smerovanie výučby
Učiť sa učiť	- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela, - prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
Komunikatívne kompetencie	- formovať sa ako aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre,

	ale aj bez predsudkov k nim
Občianske kompetencie	-mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce, -uvedomiť si svoju národnú identitu v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre, byť hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu -dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
Riešenie problémov	-schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach),

UČEBNÝ PLÁN

I Hudobné prechádzky storočiami

(15 hodín)

II Zaspievajme si

(5 hodín)

III Pestrý svet populárnej hudby

(13 hodín)

Obsahový štandard

Opakovanie učiva 7. ročníka a úvod 8.roč. (1 hodina)

Oboznámenie žiakov s kritériami hodnotenia a klasifikácie

I Hudobné prechádzky storočiami

Hudba baroka

Znaky štýlového obdobia

J. S. Bach: Toccata a fuga d mol

A. Vivaldi: Štyri ročné obdobia

Keď mesiačik svietil

Hudba klasicizmu

Znaky štýlového obdobia

W. A. Mozart, L. van Beethoven,

J. Haydn

Sláčikové kvarteto

Hudba romantizmu

Znaky štýlového obdobia

F. Schubert, F. Chopin, G. Verdi,

P. I. Čajkovskij

Klavírne kvinteto

Romantizmus

Českí a slovenskí skladatelia

A. Dvořák, B. Smetana

M. Schneider-Trnavský

Partitúra pre orchester

Hudba 20. storočia

Rôzne námety v hudbe

L. Anderson: Typewriter, J. Cage: Ocean of sounds, A. Schönberg, K. Stockhausen,

A. Copland, Collegium Musicum

Slovenská hudba

20. storočia

E. Suchoň: Aká si mi krásna

Zborové skladby, soprán, alt, tenor, bas, ženský, mužský

Moderná slovenská hudba

J. Cikker: Tatranské potoky, A. Moyzes: Džezová sonáta pre dva klavíre,

J. Hatrík, M. Bázlik. J. Cikker: Tatranské potoky, A. Moyzes: Džezová sonáta pre dva klavíre,

Hudobné nástroje

Nástroje bežne používané v stredoeurópskej kultúre

Komorný a symfonický orchester

Nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe

Zoskupenia v ľudovej hudbe

Cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia

Vianočné koledy a piesne

Vianočné zvyky a tradície

Opakovanie a zhrnutie tematického celku

Hudobné hádanky, vypracovanie projektov

II ZASPIEVAJME SI

Pod tým naším okienečkom

Ľudová pieseň

Dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia

Janíčko trávu seče

Kysucká ľudová pieseň

Umelci a hudobné telesá v regióne

Nástrojové zoskupenia v ľudovej hudbe

Vydala mamička

Ľudová pieseň

Valčík, kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby

Išeu Macek do Mauacek

Ľudová pieseň

Hra na elementárnych hudobných nástrojoch

Vychodí slniečko

Ľudová pieseň

Valčík, kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby

III pestrý svet populárnej hudby (13 Hodín)

Žánre populárnej hudby

Džez, rokenrol, country, folk, šansón, muzikál, kabaret

Populárna a klasická hudba

Rôzne funkcie hudby, spoločné a odlišné prvky

Šansón

E. Piaf, G. Becaud

Opereta

J. Offenbach: Orfeus v podsvetí

G. Dusík: Modrá ruža, Rodný môj kraj, Zatancuj si so mnou, holubička

Muzikál

L. Bernstein: West side story

A. L. Webber: Ježiš Kristus Superstar

ABBA: Mamma mia

Muzikál na Slovensku

Na skle maľované, Neberte nám princeznú, Cyrano z predmestia

Videozáznam

Muzikál – spev piesní

Spev piesní z vybraných muzikálov Dvaja, Tri slová, Ja nemám lásku v malíčku, Zbohom buď lípová lyžka

Kabaret

J. Suchý, J. Šlitr

M. Lasica, J. Satinský, J. Filip

Spev piesní

Popová hudba

ABBA, M. Jackson, Bee Gees

Slovenská a česká popová hudba

Gott, Vondráčková, Nagy, Muller, Habera

Spev piesní

Opakovanie populárnej hudby

Hudobné hádanky, vypracovanie projektov

Zahrajme si divadlo

Syntéza hlasových, inštrumentálnych a hudobno-pohybových činností

Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva

Výkonný štandard

Opakovanie učiva a piesní zo 7. ročníka (1 hodina)

- spievať intonačne čisto,
- tvorivo pracovať s hlasom,

I HUDOBNÉ PRECHÁDZKY STOROČIAMI

Hudba baroka

- spievať intonačne čisto,
- aktívne počúvať hudbu,
- identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,

Hudba klasicizmu

- aktívne počúvať hudbu,
- rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia,
- identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,

Hudba romantizmu

- aktívne počúvať hudbu,
- z počutej skladby odvodiť a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia,
- identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,

Romantizmus

Českí a slovenskí skladatelia

- aktívne počúvať hudbu,
 - identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,
- sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname,

Hudba 20. storočia

aktívne počúvať hudbu,

Rôzne námety v hudbe

Slovenská hudba 20. storočia

- spievať intonačne čisto,
 - aktívne počúvať hudbu,
- rozoznať podľa farby ľudské hlasy,

Moderná slovenská hudba

- aktívne počúvať hudbu,
- rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje,

Hudobné nástroje

- správne používať elementárne hudobné nástroje,
 - hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji,
 - tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi,
- rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje,

Komorný a symfonický orchester

- rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe,
 - rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje,
- vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry,

Zoskupenia v ľudovej hudbe

- správne používať elementárne hudobné nástroje,
 - rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v ľudovej hudbe,
- vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne,

Vianočné koledy a piesne

- spievať intonačne čisto,
- správne používať elementárne hudobné nástroje,
- zahrať na nástroji tóny, motívy podľa notového záznamu,

prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach,

Opakovanie a zhrnutie tematického celku

- rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby,
sluchom rozoznať a slovne vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej

II ZASPIEVAJME SI

Pod tým naším okienečkom

- spievať intonačne čisto,
tvorivo pracovať s hlasom,

Janíčko trávu seče

- spievať intonačne čisto,
- tvorivo pracovať s hlasom,
rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v ľudovej hudbe,

Vydala mamička

- spievať intonačne čisto,
- navrhnuť a zapamätať si jednoduché choreografie,
zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov,

Išeu Macek do Mauacek

- spievať intonačne čisto,
- tvorivo pracovať s hlasom,
sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname,

Vychodí slniečko

- spievať intonačne čisto,
- tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi,
- prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach,
zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov,

III Pestrý svet populárnej hudby (13 Hodín)

Žánre populárnej hudby

- aktívne počúvať hudbu,
rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v populárnej hudbe,

Populárna a klasická hudba

- aktívne počúvať hudbu,
rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej a populárnej hudbe,

Šansón

- aktívne počúvať hudbu,
z počutej skladby odvodiť a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho žánru,

Opereta

- aktívne počúvať hudbu,
 - spievať technicky správne,
- zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov

Muzikál

- aktívne počúvať hudbu,
- identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,

Muzikál na Slovensku

- spievať intonačne čisto,
- koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom,

Muzikál – spev piesní

- spievať intonačne čisto,
- správne používať elementárne hudobné nástroje,

Kabaret

- aktívne počúvať hudbu,
- spievať intonačne čisto,

Popová hudba

aktívne počúvať hudbu,

Slovenská a česká popová hudba

- aktívne počúvať hudbu,
- spievať intonačne čisto,

Opakovanie populárnej hudby

- aktívne počúvať hudbu,

Zahrajme si divadlo

- spievať intonačne čisto,
- podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky,
- zhotoviť a spracovať videozáznam projektu,
- diskutovať o vlastnom hudobnom projekte.

Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

- Hlasové činnosti ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5 – 7
- Inštrumentálne činnosti hra na elementárnych hudobných nástrojoch hra na klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) elementárna improvizácia, kompozícia vystúpenie pred obecnstvom (pred spolužiakmi, rodičmi) školské hudobné teleso, kapela (school band)
- Aktívne počúvanie hudby skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov soprán alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor,

zmiešaný zbor, detský zbor nástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre: napr. flauta, hobojs, klarinet, fagot, trúbka, lesný roh, pozauna, tuba, husle, viola, violončelo, kontrabas, klavír, organ, gitara, harfa, cimbal, bežné bicie nástroje napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbeskladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti),

- podľa triedneho zoznamu vypočítaných diel z 5. – 8. ročníka identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester názvy štýlových období – gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia, súčasná hudba meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho skladateľa skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti),
- podľa triedneho zoznamu vypočítaných diel z 5. – 8. ročníka identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester názvy štýlových období – gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia, súčasná hudba meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho skladateľa
- Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku pohybová spontánnosť, uvoľnenosť
- valčík, polka, tango, príp. niektoré ľudové párové tance Hudobno-dramatické činnosti syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností kamera, mikrofón, zvukové reproduktory, počítač, projekcia kritické myslenie
- návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu

VÝKONNÝ ŠTANDARD

- Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:
- spievať intonačne čisto,

- tvorivo pracovať s hlasom,
- správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát,
- hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji,
- podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu,
- tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom),
- prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach, aktívne počúvať hudbu,
- rozoznať podľa farby zvuku ľudské hlasy,
- rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje,
- rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v populárnej hudbe,
- identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,
- sluchom rozoznať a slovne vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia,
- rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby,
- sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname,
- orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku,
- vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory, venované hudbe vo svojom regióne i na Slovensku,
- vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry,
- pohybom reagovať na počutú hudbu,
- zapamätať si jednoduché choreografie,
- navrhnuť pohyb k hudbe,
- navrhnuť hudbu k pohybu,
- navrhnuť jednoduché choreografie,
- pohybovo improvizovať,
- zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov, Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela,

rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku pohybová spontánnosť, uvoľnenosť .

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Vzdelávacie výsledky žiakov sa hodnotia slovne a klasifikujú. V predmete hudobná výchova budeme hodnotiť stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu, osvojenie si potrebných vedomostí, činností a ich tvorivú aplikáciu, kvalitu prejavu a výsledkov činnosti. Dôležitým bude hodnotenie vzťahu žiaka k činnostiam na hodinách hudobnej výchovy a záujem o ne. Hodnotenie a klasifikácia žiaka sa bude uskutočňovať ako priebežné hodnotenie a celkové hodnotenie. Využívať sa bude hlavne pochvala, povzbudenie, seba hodnotenie, hodnotenie iných. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov sa bude zohľadňovať schopnosť využívať a zovšeobecňovať skúsenosti a poznatky získané pri praktických činnostiach, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o ne a vzťah k nim. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Predmet hudobná výchova bude klasifikovaný na vysvedčení známkami.

Individuálne hodnotenie žiakov, prihliadanie na jeho intonačné, rytmické a pohybové spôsobilosti. Predmet je klasifikovaný známkou. Hodnotenie vychádza z metodického pokynu k hodnoteniu žiaka č. 22/2011 a je realizované slovnou formou – pochvala, povzbudivé slová, atribúcia kladných vlastností a postojov, zaradenie na činnosť vyhovujúcu žiakovi (spev, taktovanie, sprievod na ľahko ovládateľnom nástroji, pohybová aktivita a pod.)

Učiteľ u žiaka hodnotí **primerane veku**:

a) priebeh vytvárania postojov:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky

- verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobnodramatických činností,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu génia

c) priebeh získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblasti hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,

výborný

žiak spĺňa kritériá (a – c) na vynikajúcej úrovni:

- je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo uplatňuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,
- úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave,
- dokáže vyjadriť veku primerané postoje, názory na hudobné umenie,
- má aktívny záujem o hudobné umenie,
- individuálny spev nie je podmienkou, pokiaľ sa úspešne a aktívne realizuje v ostatných hudobných činnostiach,

chválitebný

žiak spĺňa kritériá:

- je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý,
- menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave,
- potrebuje sústavnú pomoc učiteľa

dobrý

žiak realizuje edukačné úlohy priemerne:

- chýba mu iniciatívnosť a tvorivosť,
- je málo aktívny a snaživý, potrebuje sústavnú pomoc a povzbudenie učiteľa,

dostatočný

- žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu,

nedostatočný

- žiak nespĺňa kritériá – neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Stupnica hodnotenia

100% - 90%	výborný (1)
89% - 75%	chválitebný (2)
74% - 50%	dobrý (3)
49% - 30%	dostatočný (4)
menej ako 29%	nedostatočný (5)